

21 mei 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te Breda,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum]; overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Nederlandse Regio van
de Mill Hill Missionarissen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 januari 2012. Op 28 februari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Regionaal Overste van de Congregatie van de Missionarissen van Mill Hill. Op 2 mei 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met [naam], medewerkster van de GGZ [naam]. Klagster heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Van Oijen. Namens de Congregatie is verschenen overste [naam].

2. De klacht

2.1. Klagster stelt dat zij in 1969 eenmalig ernstig door aangeklaagde seksueel is misbruikt in de kamer van haar grootmoeder in het bejaardentehuis [naam] te [plaats]. Aangeklaagde was destijds rector van het bejaardentehuis en tevens als assistent van pastoor [naam] werkzaam binnen de parochie van [plaats].

Vanaf haar twaalfde jaar kampte klagster met ernstige medische problemen als gevolg van een zwaar ongeval dat plaatsvond op weg naar haar school in [plaats]. Na ruim anderhalf jaar revalidatie keerde klagster terug naar haar ouderlijk adres en bezocht sindsdien de dichterbij gelegen school in [plaats]. In die periode lunchte klagster niet op school wegens een overdaad aan prikkels en evenwichtsstoornissen, maar ging zij naar het dichtbij gelegen bejaardentehuis van haar grootmoeder. Grootmoeder lunchte in de regel warm in de

gezamenlijke eetzaal en klaagster at haar boterhammen in alle rust op de kamer van grootmoeder.

Aangeklaagde was van deze afspraak kennelijk op de hoogte en hij bezocht klaagster op de kamer van grootmoeder zodra deze was vertrokken. Aangeklaagde stelde dat hetgeen zou volgen goed was voor de gezondheid van klaagster. Aangeklaagde gebood klaagster zich te ontdoen van haar (onder)kleding en daarna werd zij door aangeklaagde op schoot getrokken, terwijl hij inmiddels op het bed van grootmoeder had plaatsgenomen. Klaagster werd tegen haar zin gedwongen te tongzoenen met aangeklaagde. Zij herinnert zich nog het gekreun en het walgelijke gezweet van aangeklaagde. Aangeklaagde hield haar heel stevig en pijnlijk vast. Vervolgens wrong aangeklaagde zijn vingers pijnlijk diep in klaagsters vagina om zo klaagster aan te randen. Na deze pijnlijke en vernederende gebeurtenissen moest klaagster diep bukken waarna aangeklaagde met zijn vingers in de anus van klaagster frunnikte. Deze gebeurtenis heeft slechts één maal plaatsgevonden, omdat klaagster daarna altijd de deur op slot deed. Klaagster hoort nog het geluid van de stok waarmee aangeklaagde bijna elke middag kwam aanlopen en het gemorrel aan de deur. Tegen haar grootmoeder heeft klaagster het gebeurde nooit durven vertellen.

Een aantal weken na het misbruik bracht aangeklaagde een bezoek aan de ouders van klaagster. Aangeklaagde werd ontvangen in de mooie kamer, waar een tapijt over de tafel lag. Eenmaal aan tafel gezeten probeerde aangeklaagde met zijn vingers tussen de benen van klaagster te komen. Aangeklaagde stelde klaagster voor om met hem in de bossen te gaan wandelen, hetgeen klaagster pertinent weigerde. De ouders van klaagster raakten ontstemd dat klaagster niet op de uitnodiging van aangeklaagde inging. Klaagster heeft haar ouders daarop ingelicht over het seksueel misbruik, maar de ouders hebben met deze informatie nooit iets gedaan voor zover klaagster weet. De moeder van klaagster toonde geen enkel begrip en de, zeer roomse, vader van klaagster leek zich te schamen voor het “gedrag” van zijn enige dochter te midden van vier broers.

2.3 Het seksueel misbruik heeft een zeer nadelige invloed op het leven van klaagster gehad. Klaagster is het vertrouwen in de mensheid en in haar geloof kwijtgeraakt en is op jonge leeftijd in een isolement geraakt. Nadat klaagster gedurende tien jaar te kampen heeft gehad met ernstige depressieve klachten, heeft zij rond haar dertigste de hulp van deskundigen ingeschakeld. Klaagster is verwezen naar de dagtherapie [naam] (thans GGZ [naam]) en klaagster is verschillende malen opgenomen geweest waarbij de langste periode vijf jaar aaneengesloten). Klaagster heeft door haar aanhoudende evenwichtsstoornissen nooit kunnen werken en heeft een Wajong-uitkering sinds haar zevenentwintigste. Klaagster is nooit gehuwd en heeft geen kinderen.

2.4 Klaagster heeft lange tijd gearzeld, gezien haar labiele toestand en de angst voor terugval, om een klacht in te dienen bij de Klachtencommissie. Klaagster heeft persoonlijk verwoord hetgeen haar is overkomen door een aantal brieven bij het klaagschrift te voegen. Klaagster heeft onlangs geprobeerd met haar jongste broer, een psychiatrisch verpleegkundige, over het misbruik te praten, maar deze broer reageerde boos met “dit kan ik er niet bij hebben”.

Klaagster wil dat de verantwoordelijken binnen de kerk beseffen was voor leed, zowel materieel als immaterieel, is aangericht bij klaagster. Hoewel klaagster niet direct uit is op financiële genoegdoening, wenst zij bij gegrondverklaring van haar klacht wel gebruik te maken van de compensatieregeling.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat op grond van archiefonderzoek, gesprekken met drie nog in leven zijnde provinciaals, een leeftijdgenoot van aangeklaagde en een langdurig medewerker in Kenia geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. Ook uit onderzoek in het kader van de werkzaamheden van aangeklaagde als assistent in de parochie in [plaats] blijkt niet van enige aanwijzing in de richting van seksueel misbruik. De Overste heeft echter ook geen reden heeft om aan te nemen dat klaagster onwaarheid spreekt. De Overste concludeert dat, indien de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden, de Congregatie de gedragingen stellig veroordeelt en oprecht spijt betuigt. Ter zitting heeft de Overste verklaard dat hij het verhaal van klaagster aangrijpend vindt en dat hij het heel aannemelijk vindt dat het gebeuren heeft plaatsgevonden. De Overste laat het oordeel of het seksueel misbruik daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, over aan het oordeel van de Klachtencommissie.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Er zijn ruim veertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst, hebben plaatsgevonden op de kamer van de grootmoeder.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

4.4 Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van klaagster. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. De Klachtencommissie heeft derhalve ter zitting geopperd dat klaagster zou proberen haar moeder te bewegen om mee te werken aan het op schrift stellen van een verklaring omtrent hetgeen klaagster met haar heeft besproken direct nadat het misbruik heeft plaatsgehad (in of omstreeks 1969/1970) Hoewel klaagster deze stap naar moeder psychisch als zeer belastend ervaart, heeft zij ter zitting verklaard niet te aarzelen om deze stap te zetten, nu dit een mogelijkheid biedt om erkenning te krijgen voor het haar aangedane leed.

4.5 Nadien is op 10 mei 2012 bij de griffie van de Klachtencommissie een door de moeder van klaagster ondersteunende verklaring, opgesteld op 2 mei 2012, binnengekomen. De moeder van klaagster heeft verklaard dat klaagster haar in of omstreeks 1969/ 1970 omternt het seksueel misbruik door aangeklaagde heeft ingelicht en dat de moeder daarop klaagster

heeft geadviseerd voortaan de deur van grootmoeders kamer maar op slot te doen. De moeder van klaagster wist verder ook niet wat te doen. Na afloop van de Nachtmis heeft de moeder van klaagster bovendien aangeklaagde niet de hand geschud, maar hem woorden als “smeerlap” toegefluiserd.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie vormt de verklaring van de moeder van klaagster, van 2 mei 2012, voldoende ondersteunend bewijs dat het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde daadwerkelijk heeft plaatsgehad. De Klachtencommissie zal de klacht van klaagster dan ook gegrond verklaren.

4.5 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas veertien jaar oud en door langdurig verblijf in ziekenhuizen zonder vriendinnen en zonder zusjes nog volledig onwetend. Aangeklaagde was voor haar bovendien een gezagsdrager en iemand waarvan haar grootmoeder afhankelijk was.

4.6 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. De Overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.7 Voor het verzoek om financiële vergoedingen kan klaagster zich wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Missionarissen van Mill Hill de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 21 mei 2012 door mr. G.A.M. Stevens,, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en prof. dr. H.B.M. van de Wiel, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Missionarissen van Mill Hill en aan klaagster verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.